

Οικουμενικός Πατριάρχης: “Η ενότης της Ορθοδοξίας απειλείται, όταν αμφισβητήται ο ρόλος του Οικουμενικού Πατριαρχείου”

[Πατριαρχεία](#) / [Οικουμενικό Πατριαρχείο](#)

Στις πρόσφατες διορθόδοξες εξελίξεις καθώς και στα ζητήματα που απασχολούν την σύγχρονη κοινωνία αναφέρθηκε ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος κατά την εναρκτήρια ομιλία στη Σύναξη της Ιεραρχίας του Οικουμενικού Θρόνου οι εργασίες της οποίας ξεκίνησαν εχθές σε κεντρικό ξενοδοχείο στην Κωνσταντινούπολη.

Οι εργασίες θα ολοκληρωθούν την Τρίτη 3 Σεπτεμβρίου 2024, ενώ σήμερα συνεχίζεται η δεύτερη ημέρα με ομιλίες Ιεραρχών του Οικουμενικού Θρόνου οι οποίοι έχουν καταφτάσει στο Σεπτό Κέντρο της Εκκλησίας από κάθε γωνιά της γης.

Κατά την έναρξη των εργασιών παρέστησαν ο Υφυπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας, Γεώργιος Κώτσηρας και ο Γενικός Πρόξενος της Ελλάδας στην Κωνσταντινούπολη, Πρέσβης Κωνσταντίνος Κούτρας.

Δείτε επίσης: [Η αντιφώνηση του Μητροπολίτη Γέροντος Χαλκηδόνος στη Σύναξη της Ιεραρχίας του Οικουμενικού Θρόνου \(BΙNTEO\)](#)

Στη [Σύναξη](#) συζητούνται θέματα που αφορούν τη ζωή και τη διακονία της [Μητρός Εκκλησίας](#), αλλά και ευρύτερου εκκλησιαστικού και κοινωνικού ενδιαφέροντος. Σε αυτά εστίασε στην εναρκτήρια ομιλία του ο Παναγιώτατος.

Αναφερόμενος στις πρόσφατες διορθόδοξες εξελίξεις τόνισε ότι: “Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία γνωρίζει καλῶς τήν πανορθόδοξον εὐθύνην της καί, ἐπίσης, τόν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς καί ἀσκήσεώς της. Αἱ πρόσφατοι ἐξελίξεις εἰς τάς διορθόδοξους σχέσεις ἔχουν καταστήσει σαφές ὅτι ἡ ἐνότης τῆς Ὁρθοδοξίας ἀπειλεῖται, ὅταν ἀμφισβητῇται ὁ ρόλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν ὀνόματι διαφόρων ἀκάρπων ἰδεολογημάτων, τά ὁποῖα, ἀντί νά κρίνωνται ἀπό τήν πανίερρον Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, κρίνουν αὐτήν ἀκρίτως καί δημιουργοῦν ἐπικινδύνους καταστάσεις, αἱ ὁποῖαι ποικιλοτρόπως ὑποσκάπτουν τήν διορθόδοξον εἰρήνην καί κωλύουν τήν συνεργασίαν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν”.

“Χωρίς τάς πρωτοβουλίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δέν θά ὑπῆρχε συμμετοχή καί συμβολή τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τήν Οἰκουμενικήν Κίνησιν, οὔτε θά εἶχε συνέλθει ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Προσευχόμεθα ἀδιαλείπτως πρὸς τόν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας διὰ τήν ἐνότητα καί ἔχομεν τήν βεβαιότητα ὅτι θά ἐπιβλέψῃ ἰλέω ὁμματι ἐπὶ τήν ἄμπελον Αὐτοῦ καί θά καταρτίσῃ τά κατ’ αὐτήν”, πρόσθεσε.

Ολόκληρη η εναρκτήρια Πατριαρχική ομιλία:

Ἱερώτατοι καί Θεοφιλέστατοι ἀδελφοί καί συλλειτουργοί Ἀρχιερεῖς, οἱ συγκροτοῦντες τήν παροῦσαν Σύναξιν,

Ὑμνον δοξαστικόν ἀναπέμπομεν τῷ ἐν Τριάδι προσκυνουμένῳ Θεῷ, τῷ ἀξιῶσαντι ἡμᾶς σήμερον νά συνέλθωμεν ἅπαντες ἐπὶ τό αὐτό. Προσήλθετε, Τιμιώτατοι ἀδελφοί, ἀνταποκρινόμενοι εἰς τήν πρόσκλησιν τῆς Μητρός Ἐκκλησίας καί τῆς ἡμετέρας Μετριότητος, ἐπιτελοῦντες τό ἐκκλησιαστικόν καί ἀρχιερατικόν ὑμῶν καθῆκον, διατρανοῦντες ἐν ταύτῳ τά ὑμέτερα αἰσθήματα σεβασμοῦ, ἀγάπης καί ἀφοσιώσεως πρός τόν πανίερρον Οἰκουμενικόν Θρόνον.

Σᾶς ὑποδεχόμεθα μετά πολλῆς χαρᾶς εἰς τήν Πόλιν τοῦ Κωνσταντίνου, τήν Χριστούπολιν, Θεοδοκούπολιν καί Ἀγιούπολιν, εὐχόμενοι καλλικάρπους διά τό Πατριαρχεῖον μας καί διά τόν χριστῶνυμον λαόν τάς ἐργασίας τῆς Ἱερᾶς ταύτης Συνάξεως. Ἰδιαιτέρως καλωσορίζομεν τούς προαχθέντας κατά τήν τελευταίαν τριετίαν ἀδελφούς, καί ὅσους διά πρώτην φοράν συμμετέχουν εἰς Σύναξιν τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου. Μνημονεύομεν πάντων τῶν μακαρία τῇ λήξει γενομένων ἀρχιερέων τοῦ Θρόνου κατά τήν περίοδον αὐτήν, δεόμενοι ὅπως ὁ Κύριος τῆς δόξης ἀναπαύῃ τάς ψυχάς αὐτῶν ἐν Χώρα Ζώντων. Εἴη ἡ μνήμη αὐτῶν αἰωνία καί ἄληστος!

Ἡ συνάντησις ἡμῶν πραγματοποιεῖται καί ἐφέτος διά νά μελετήσωμεν ζητήματα ἀφορῶντα εἰς τήν ζωήν καί τήν πορείαν τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τά ὅποια ἔχουν καί πανορθόδοξον ἀλλά καί παγχριστιανικήν ἐμβέλειαν

καί ἀναφοράν. Εἶναι αὐτονόητον, ὅτι τό εὐρύτερον περιβάλλον καί διά τήν Σύναξίν μας, διαμορφοῦται ἀπό γεγονότα ἀνεξάρτητα ἀπό τήν Ἐκκλησίαν, τά ὁποῖα ὅμως μᾶς ἐπηρεάζουν καί δέν εἶναι δυνατόν νά τά ἀγνοήσωμεν. Ἡ ζωή τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἐκτυλίσσεται πάντοτε ἐντός συγκεκριμένου ἱστορικοῦ καί πολιτισμικοῦ πλαισίου. Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νά γνωρίζῃ, νά ἀναλύῃ καί νά ἀξιολογῇ τά ἐκάστοτε κοινωνικά καί πολιτισμικά δεδομένα καί νά τά ἀξιοποιῇ διά τήν πνευματικήν καί ποιμαντικήν της ἀποστολήν καί μαρτυρίαν. Ἡ συνάντησις καί ὁ διάλογος μέ τόν κόσμον εἶναι ἀτελεύτητον καθῆκον διά τήν Ἐκκλησίαν.

Βιοῦμεν σήμερον ἐντόνως τήν πρόκλησιν τῆς ἐτερότητος καί τῆς συνυπάρξεως μέ τό διαφορετικόν. Πάντοτε ὑπῆρχον οἱ διαφορετικοί πολιτισμοί, ἀλλά σήμερον τονίζεται μέ μεγαλυτέραν ἔμφασιν ἡ ἰδιοπροσωπία τοῦ καθ' ἑνός. Τό γεγονός τοῦτο θέτει ἡμᾶς ἐνώπιον τοῦ καθήκοντος τῆς δημιουργικῆς συναντήσεως μέ τό διαφορετικόν, ἀλλά καί τῆς συνεπεστέρας γνώσεως καί καλλιιεργείας τοῦ ἰδικοῦ μας πολιτισμοῦ.

Μέγα πρόβλημα ἐν τῇ συναφείᾳ ταύτῃ, εἶναι ἡ ἀνθρωπολογική καί ἠθική σύγχυσις διά τά οὐσιώδη τοῦ βίου, ἀκόμη καί μεταξύ τῶν Χριστιανῶν. Εἶναι αὐτονόητον ὅτι μᾶς ἀπασχολεῖ ἡ διάσπασις τῆς Χριστιανοσύνης καί τό πῶς θά ὑπερβαθῇ. Ἐχομεν χρέος νά ἀγωνιζώμεθα εἰς τόν στίβον τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου. Εἰς τούς νεωτέρους μεταξύ μας ἀνήκει ἡ εὐθύνη νά συνεχίσῃτε τάς προσπάθειάς τῶν παλαιοτέρων καί νά δικαιοῦσητε τά ὁράματα καί τάς προσδοκίας των.

Ποτέ ἡ ἐπιστήμη καί ἡ τεχνολογία δέν ἔσχον τοιαύτην ἀκμήν ὅσον σήμερον. Εἶναι ἀδιανόητον νά ἀγνοήσωμεν αὐτάς τάς μεγάλας δυνάμεις τῆς ἐποχῆς μας, αἱ ὁποῖαι ἀλλάζουν τήν ζωήν μας, τάς κοινωνίας, τήν ἐπικοινωνίαν, τό ἠθικόν ἡμῶν αἰσθητήριον, καί πορεύονται πρός τόν πλήρη ἔλεγχον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Οὐδεμία γενεά Χριστιανῶν ἀντιμετώπισε τόσον μεγάλην πρόκλησιν ἐκ τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνολογίας ὅσον ἡ παροῦσα.

Δέν πρέπει νά λησμονῶμεν, ἐπίσης ὅτι, παρά τήν ἐσπευσμένην διακήρυξιν τοῦ «τέλους τῆς ἱστορίας» ὑπό τοῦ Francis Fukuyama ἀμέσως μετά τήν πτώσιν τοῦ λεγομένου «Σιδηροῦ Παραπετάσματος», εἰς τόν χῶρον τῆς πολιτικῆς δημιουργοῦνται νέαι πολώσεις, ἐνῶ, παραλλήλως, ἡ παντοκρατορία τῆς οἰκονομίας καί τῶν ἀρχῶν της, ἡ ἀπολυτοποίησις τῶν ποσοτικῶν κριτηρίων, τῶν ἀριθμῶν καί τῆς μεγιστοποιήσεως τοῦ κέρδους, χωρίς ὑπολογισμόν τῶν ἐπιπτώσεών των διά τό φυσικόν περιβάλλον, παρά τά κινήματα ἀμφισβητήσεώς των, παραμένουν ἀκλόνητοι. Δέν εἴμεθα εἰδικός οἰκονομολόγος, γνωρίζομεν, ὅμως, ὅτι ἡ οἰκονομία ὀφείλει νά ὑπηρετῇ τό ἀνθρώπινον πρόσωπον καί τάς ζωτικές ἀνάγκας τῶν κοινωνιῶν καί νά σέβεται τόν οἶκον τοῦ ἀνθρώπου, τήν καλήν λίαν δημιουργίαν.

Ἡ Ἐκκλησία δέν δύναται νά ἀγνοήσῃ καί τήν σύγχρονον «θρησκευολογικήν πρόκλησιν», τήν λεγομένην «ἐπιστροφήν τοῦ Θεοῦ», τήν ἀναβίωσιν τῶν θρησκευτῶν καί τήν προβολήν τοῦ πλουραλισμοῦ τῶν θρησκευτικῶν ταυτοτήτων. Τό γεγονός αὐτό ἐχαρακτηρίσθη ὡς μεγαλυτέρα πρόκλησις διά τόν Χριστιανισμόν καί ἀπό αὐτήν τῆς ἐκκοσμικεύσεως. Θεωρεῖται βέβαιον ὅτι ἡ εἰρήνη τῶν θρησκευτῶν ἔχει καθοριστικήν σημασίαν διά τήν εἰρήνην τῶν λαῶν καί τῶν πολιτισμῶν καί ὅτι ἡ ὁδός πρὸς αὐτήν εἶναι ὁ εἰλικρινής διαθρησκευτικός διάλογος. Δύο εἶναι σήμερον οἱ ἐχθροί αὐτοῦ τοῦ διαλόγου: α) ὁ φονταμενταλισμός, δηλαδή ἡ ἀπολυτοποίησις τῆς ἰδικῆς μου ἀληθείας καί ἡ δαιμονοποίησις τοῦ ἄλλου, ἡ ὁποία τροφοδοτεῖ τήν μισαλλοδοξίαν καί τήν βίαν «ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ», καί β) ἡ ἀποδοχή τῶν πάντων καί ἡ ἄρνησις ὅτι ὑπάρχει «ἀλήθεια», δηλαδή ὁ λεγόμενος «μεταμοντέρνος μηδενισμός» τοῦ «anything goes».

Πάντα ταῦτα συγκροτοῦν τόν κόσμον ἐντός τοῦ ὁποίου ζῇ ἡ Ἐκκλησία καί καλεῖται νά δώσῃ τήν καλὴν μαρτυρίαν. Εἰς τήν σχέσιν τῆς Ἐκκλησίας μέ τόν κόσμον ἐλλοχεύει ὁ κίνδυνος μιᾶς ἐκκοσμικεύσεως τῆς Ἐκκλησίας, ταυτίσεως μέ τόν κόσμον καί χρήσεως ἐγκοσμίων μεθόδων διά νά ἀκουσθῇ ἀποτελεσματικώτερον τό μήνυμά της καί, ἂν ἑτέρου, ὑπάρχει ὁ κίνδυνος ἐσωστρεφείας καί αὐτοεγκλεισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀπόρριψις τοῦ «κακοῦ κόσμου» καί ἡ ἀδιαφορία διά τήν πορείαν του, ἐν ὀνόματι τῆς διασώσεως τῆς καθαρότητος τῆς Ὁρθοδοξίας. Καί αἱ δύο στάσεις εἶναι ἀσύμβατοι μέ τήν ἀποστολήν τῆς Ἐκκλησίας, συμφώνως καί πρὸς τήν ἑξοχον διακήρυξιν τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, (Κρήτη 2016) ἡ ὁποία εἰς τήν Ἐγκύκλιον αὐτῆς λέγει: «Τό γεγονός ὅτι 'τό πολίτευμα ἡμῶν ἐν ουρανοῖς ὑπάρχει' (Φιλιπ. γ', 20), δέν ἀναιρεῖ ἀλλ' ἐνδυναμώνει τήν μαρτυρίαν ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐν τούτῳ στοιχοῦμεν τῇ παραδόσει τῶν Ἀποστόλων καί Πατέρων ἡμῶν, οἵτινες εὐηγγελίζοντο τόν Χριστόν καί τήν δι' αὐτοῦ σωστικήν ἐμπειρίαν τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας, θεολογοῦντες 'ἀλιευτικῶς', ἥγουν ἀποστολικῶς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐκάστης ἐποχῆς διά νά μεταδώσουν εἰς αὐτούς τό Εὐαγγέλιον τῆς ἐλευθερίας 'ἧ Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσεν' (Γαλ. ε', 1). Ἡ Ἐκκλησία δέν ζῇ διά τόν ἑαυτόν της. Προσφέρεται δι' ὁλόκληρον τήν ἀνθρωπότητα, διά τήν ἀνύψωσιν καί τήν ἀνακαίνισιν τοῦ κόσμου εἰς καινούς οὐρανούς καί καινὴν γῆν (πρβλ. Ἀποκ. κα', 21). Ὅθεν δίδει τήν εὐαγγελικὴν μαρτυρίαν καί διανέμει ἐν τῇ οἰκουμένῃ τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ: τήν ἀγάπην Του, τήν εἰρήνην, τήν δικαιοσύνην, τήν καταλλαγήν, τήν δύναμιν τῆς Ἀναστάσεως καί τήν προσδοκίαν τῆς αἰωνιότητος» (Προοίμιον).

Αὐτό τό Εὐαγγέλιον τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης καί τῆς ἐλπίδος ἐξαγγέλλει ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐνώπιον τῆς ποικιλίας καί τῶν διακυμάνσεων τῶν πολιτισμῶν, ἐν ἐπιγνώσει τῶν λόγων τοῦ Κυρίου, «ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν» (Ματθ. κδ', 35). Ἡ μαρτυρία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἶναι συνδυασμός ἀμετακινήτου πιστότητος εἰς τήν Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας καί ἀνοικτοσύνης πρὸς τήν ἱστορίαν καί τόν κόσμον. Ἡ Παράδοσις δέν

είναι μόνον παρελθόν. Είναι πάντοτε ζώσα και ταυτίζεται με την ιδίαν την ζωήν της Ἐκκλησίας, την ένότητα, αγιότητα, καθολικότητα και αποστολικότητά της, είναι ο τρόπος διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Θεός ἐργάζεται την σωτηρίαν μας. Δυστυχῶς, ἐπὶ μακρόν, ἀκόμη καὶ ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ἡ πιστότης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς την Παράδοσιν ἐταυτίζετο ἐκ μέρους τῶν θύραθεν καὶ τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν μέ συντηρητισμόν καὶ κλειστότητα, μέ πρόσημον την προσκόλλησιν εἰς την λατρευτικὴν ζωήν καὶ εἰς τὸν ἀκοσμικόν μοναχισμόν.

Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, ἀποτελεῖ πρόκλησιν καὶ χρέος διὰ την Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἡ ἀντιμετώπισις τῶν παρανοήσεων τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς πνευματικότητός της, εἴτε αὗται διαδίδονται ἐντέχνως ἐντός τοῦ πλαισίου τῆς Ὁρθοδοξίας, εἴτε προέρχονται ἔξωθεν. Είναι ἀξιοσημεῖωτον ὅτι αἱ θέσεις, αἱ ὁποῖαι ἐμφανίζουν την Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὡς οὐσιαστικῶς ἀρνητικὴν πρὸς τὸν οἰκουμενικόν διάλογον καὶ ἀδιάφορον διὰ την συνάντησιν μετὰ τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ καὶ τῶν νέων ἰδεῶν, ὡς ἐσωστρεφεῖ καὶ ἐθνοκεντρικὴν, ἐκφέρονται ὑπὸ τῶν ἐντός τῶν τειχῶν ὡς ἔπαινος καὶ ὡς μαρτυρία γνησίου ὀρθοδόξου φρονήματος, ἐνῶ ὑπὸ τῶν ἐκτός μέ κριτικὴν διάθεσιν καὶ πρὸς στιγματισμόν τῆς κατ' αὐτοὺς οἴκοθεν «κλειστῆς» Ὁρθοδοξίας. Τρανὴν ἀπόδειξιν περὶ τούτων ἀποτελεῖ ὁ χαρακτηρισμός τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν φονταμενταλιστῶν ἡμετέρων ὡς «οἰκουμενιστικῆς», ἐνῶ ἔνιοι τῶν ἐκτός θεωροῦν ὅτι ἡ Σύνοδος δὲν ἐτόλμησε νὰ λάβῃ τὰς δεούσας ἀποφάσεις ἐνώπιον τῶν συγχρόνων μεγάλων προκλήσεων. Ἡ κριτικὴ αὕτη ἀστοχεῖ πλήρως ὅταν στόχος της εἶναι τὸ Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, τὸ σθεναρῶς ἀγωνιζόμενον διὰ την εὐστάθειαν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ την κοινὴν μαρτυρίαν της ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἡ Ἀγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία γνωρίζει καλῶς την πανορθόδοξον εὐθύνην της καὶ, ἐπίσης, τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς καὶ ἀσκήσεώς της. Αἱ πρόσφατοι ἐξελίξεις εἰς τὰς διορθόδοξους σχέσεις ἔχουν καταστήσει σαφές ὅτι ἡ ἐνότης τῆς Ὁρθοδοξίας ἀπειλεῖται, ὅταν ἀμφισβητῆται ὁ ρόλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν ὀνόματι διαφόρων ἀκάρπων ἰδεολογημάτων, τὰ ὁποῖα, ἀντὶ νὰ κρίνωνται ἀπὸ την πανίερὸν Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, κρίνουν αὐτήν ἀκρίτως καὶ δημιουργοῦν ἐπικινδύνους καταστάσεις, αἱ ὁποῖαι ποικιλοτρόπως ὑποσκάπτουν την διορθόδοξον εἰρήνην καὶ κωλύουν την συνεργασίαν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Χωρὶς τὰς πρωτοβουλίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δὲν θὰ ὑπῆρχε συμμετοχὴ καὶ συμβολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς την Οἰκουμενικὴν Κίνησιν, οὔτε θὰ εἶχε συνέλθει ἡ Ἀγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Προσευχόμεθα ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας διὰ την ἐνότητα καὶ ἔχομεν την βεβαιότητα ὅτι θὰ ἐπιβλέψῃ ἰλέῳ ὁμματι ἐπὶ την ἄμπελον Αὐτοῦ καὶ θὰ καταρτίσῃ τὰ κατ' αὐτήν.

Ἀνήκομεν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ εἰς την Ἐκκλησίαν. Δοξάζομεν τὸν Κύριον τῆς δόξης, ὅτι κατέστησε πάντας ἡμᾶς διακόνους τοῦ λαοῦ Αὐτοῦ. Τὸ πολυδιάστατον διακονικόν καὶ ποιμαντικόν ἔργον εἶναι προέκτασις καὶ ἔκφρασις τῆς

εύχαριστιακῆς πραγματώσεως τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ ἐσχατολογικοῦ χαρακτήρος τῆς ζωῆς της. Ἡ εύχαριστιακή σύναξις εἶναι «ζῶσα Δογματική». Κάθε Θεία Λειτουργία εἶναι ὑπαρξιακή βίωσις τῶν δογμάτων τῆς Ἐκκλησίας μας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀποκαλύπτεται ἡ δημιουργική ἔντασις μεταξύ τοῦ «ἐν τῷ κόσμῳ» ἀλλ' «οὐκ ἐκ τοῦ κόσμου» χαρακτήρος τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Ἐκκλησίας ὅχι ὡς «ἀντικόσμου», ἀλλά ὡς μεταμορφωτικῆς δυνάμεως τῶν πάντων ἐν Χριστῷ. Εἰς τήν Θείαν Λειτουργίαν, τά δόγματα τῆς Ἐκκλησίας τίθενται εἰς τήν συνάφειαν τῆς ζωῆς τοῦ κόσμου εἰς τήν παροντικήν διάστασιν καί τόν ἐσχατολικόν αὐτῆς προσανατολισμόν. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς λειτουργικῆς ἐμπειρίας τῆς Ἐκκλησίας, ἡ θεολογία εἶναι καί ὀφείλει νά εἶναι ὑπαρξιακή ἐρμηνεία τῶν δογμάτων, ἀνάπτυξις τῆς σημασίας των ὡς μαρτυρίας τῆς Ἐκκλησίας ἐντός τοῦ συγχρόνου κόσμου, μέ ὀρίζοντα τόν αἰώνιον προορισμόν τοῦ ἀνθρώπου καί τήν τελικήν ἀνακαίνισιν τῆς κτίσεως ὅλης. «Δέν ὑπάρχει δόγμα τῆς Ἐκκλησίας μας πού νά μήν ἔχει κάτι νά πεῖ γιά τά πραγματικά προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου», τονίζει ὁ μακαριστός Μητροπολίτης Περγᾶμου Ἰωάννης (Ι. Ζηζιούλα, Μητροπολίτου Περγᾶμου, «Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί Τρίτη χιλιετία, στό ἔργο: Στ. Φωτίου, (ἐπιμ.), Ἡ ὑποδοχή τοῦ ἄλλου. Ὁρθόδοξες πνευματικές ἀξίες καί Νεωτερικότητα, ἐκδ. Ἀρμός, Ἀθήνα 2009, σ. 101-123, ἐδῶ σ. 121).

Αὐτό τό πνεῦμα μιᾶς «Ἐκκλησίας τῆς παραδόσεως καί τῆς πρωτοπορίας», τῆς Ἐκκλησίας τῆς «διαλεγομένης θεολογίας» καί τῆς «διαλεγομένης ποιμαντικῆς», ἀντικατοπτρίζει τό πρόγραμμα τῆς παρούσης Συνάξεως τῆς Ἱεραρχίας μας. Ἡ Α' Συνεδρία ὑπό τόν τίτλον «Διορθόδοξοι καί Διαχριστιανικά Σχέσεις» περιλαμβάνει ὁμιλίας ἀναφερομένας εἰς δύο σημαντικές πτυχάς τῆς διορθοδόξου ἐπικαιρότητος καί δύο σχετικές πρός τόν θεολογικόν διάλογον μέ τήν Ρωμαιοκαθολικήν

Ἐκκλησίαν καί τήν σημασίαν τῆς παρουσίας τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως εἰς τό Συμβούλιον Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν (CEC) καί εἰς τό Φόρουμ Διαλόγου μετὰ τοῦ Συμβουλίου τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ἐπισκοπικῶν Συνόδων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας (CCEE).

Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ διορθόδοξος συνεργασία καί οἱ διαχριστιανικοί διάλογοι ἐνεπλούτισαν τήν χριστιανικήν παρουσίαν καί ζωήν εἰς τήν ἐποχήν μας, προέβαλον τήν ζωτικήν σημασίαν τῶν χριστιανικῶν ἀξιῶν διά τήν ἀνθρωπότητα καί τήν δύναμιν τῆς κοινῆς ὀρθοδόξου καί τῆς διαχριστιανικῆς μαρτυρίας. Ἐβιώσαμεν, βεβαίως, πόσον εὐθραστος εἶναι ἡ ἐνότης τῆς ὀρθοδοξίας εἰς τήν περίπτωσιν τῆς συγκλήσεως καί πραγματοποιήσεως τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Κρήτης, εἰς τό ζήτημα τῆς Ὀρθοδόξου Διασποράς καί τοῦ Οὐκρανικοῦ Αὐτοκεφάλου. Ὁ Ἱερωτάτος ἀδελφός Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Ἑμμανουήλ, μέ μακράν παρουσίαν, πεῖραν καί προσφοράν εἰς τούς διαλόγους τοῦ Πατριαρχείου, θά ὁμιλήσῃ περί τοῦ Οὐκρανικοῦ ζητήματος καί διά τήν Ὀρθόδοξον παρουσίαν εἰς τὰς Βαλτικές χώρας, μέ ὑπόβαθρον τὰς τελευταίας ἐξελίξεις. Ὁ δέ ἀδελφός Αὐστρίας Ἀρσένιος, διακονῶν εἰς τό κέντρον τῆς Εὐρώπης, θά ἀναφερθῇ εἰς τὰ προβλήματα καί τὰς ἀναταράξεις εἰς τήν Ὀρθόδοξον Διασποράν ἀπό τῆς ἐνάρξεως τοῦ καταστροφικοῦ πολέμου εἰς τήν Οὐκρανίαν καί ἐξῆς.

Θά ἀκολουθήσῃ ἡ ὁμιλία τοῦ Ἱερωτάτου ἀδελφοῦ Μητροπολίτου Πισιδίας κ. Ἰώβ, Ὀρθοδόξου Συμπροέδρου εἰς τόν Θεολογικόν διάλογον μεταξύ Ὀρθοδόξου καί Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀναφορικῶς πρός τό «Κείμενον τῆς Ἀλεξανδρείας», καί τοῦ Ἱερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καί Μεγάλης Βρεταννίας κ. Νικήτα, Προέδρου τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, διά τήν μαρτυρίαν τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως εἰς αὐτό καί διά τό Forum Διαλόγου μέ τό Συμβούλιον τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ἐπισκοπικῶν Συνόδων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Γνωρίζετε ἅπαντες ὅτι τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον πρωτοστατεῖ καί εἰς τούς διαχριστιανικούς διαλόγους, οἱ ὅποιοι, ὡς διεκήρυξε μετ' ἐμφάσεως ἡ Ἀγία καί Μεγάλη Σύνοδος, «οὐδέποτε ἐσήμαναν, οὔτε σημαίνουν καί δέν πρόκειται νά σημάνουν ποτέ οἰονδήποτε συμβιβασμόν εἰς ζητήματα πίστεως» (Ἐγκύκλιος, § 20). Εἶναι χαρακτηριστικόν ὅτι τό συνοδικόν κείμενον Σχέσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πρός τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον ἄρχεται διά τῶν ἐξῆς: «Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, οὔσα ἡ Μία, Ἀγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία, ἐν τῇ βαθεῖᾳ ἐκκλησιαστικῇ αὐτοσυνειδησίᾳ αὐτῆς, πιστεύει ἀκραδάντως ὅτι κατέχει κυρίαν θέσιν εἰς τήν ὑπόθεσιν τῆς προωθήσεως τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος ἐντός τοῦ συγχρόνου κόσμου» (§ 1).

Οἱ διαχριστιανικοί διάλογοι πρέπει νά συνεχισθοῦν μέ στόχον τήν ἀποκατάστασιν τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος, ἄνευ θεολογικῶν μινιμαλισμῶν καί μέ τήν πεποίθησιν, ὡς διετύπωσεν ὁ μακαριστός π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ, ὅτι «ὅλες οἱ δυνατότητες τῆς Ὀρθόδοξης παράδοσης μποροῦν νά φανερωθοῦν καί νά πραγματωθοῦν μόνο στό πλαίσιο μιᾶς σταθερῆς ἐπαφῆς μέ σύνολο τόν χριστιανικό κόσμο» (π. Γεωργίου

Φλωρόφσκυ, «Ἡ κληρονομιά καί ὁ σκοπός τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας», Θεολογία, τόμος 81, τεύχος 4, Ὀκτώβριος – Δεκέμβριος 2010, σ. 21-29, ἐδῶ σ. 29). Καί ὁ πρύτανις τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας τοῦ 20οῦ αἰῶνος προσθέτει: «Ἡ τραγωδία τῆς διαιρέσεως εἶναι τό μεγαλύτερο καί κρισιμώτερο πρόβλημα τῆς χριστιανικῆς ἱστορίας» (π. Γ. Φλωρόφσκυ, Ἀγία Γραφή, Ἐκκλησία, Παράδοση, ἐκδ. Ἀθανασίου Ἀλτιντζή, Θεσσαλονίκη 2018, σ. 34.)

Ἡ Β' Συνεδρία τῆς Συνάξεώς μας εἶναι ἀφιερωμένη εἰς «Κανονικολειτουργικά Ζητήματα». Τονίζομεν πάντοτε ὅτι ἡ πιστότης εἰς τὰς πατρῶας παραδόσεις εἶναι ἡ ἔνδειξις ὅτι ἀντιμετωπίζομεν μετὰ σοβαρότητος τόν ἄλλον εἰς τοὺς διαλόγους. Προφανέστατα ἰσχύει ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δέν σέβεται τήν ἰδικήν του παράδοσιν καί ταυτότητα εἶναι ἀπίθανον νά ἔχη γνήσιον ἐνδιαφέρον διά τήν κατανόησιν τοῦ διαφορετικοῦ. Ὁ ἱερώτατος ἀδελφός Μητροπολίτης Καλλιουπόλεως καί Μαδύτου κ. Στέφανος θά ὁμιλήσῃ μέ θέμα «Τό Τυπικόν ,καί ἡ Λειτουργική παράδοσις τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καί αἱ ἐξ αὐτῶν παρατηρούμεναι ἀποκλίσεις». Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία χαρακτηρίζεται, ὡς ἤδη ἐλέχθη, ὅχι μόνον διά τήν ἀνοικτοσύνην της πρὸς τόν κόσμον, ἀλλά καί διά τόν ἀπόλυτον σεβασμόν της πρὸς τήν μεγάλην καί τιμαλφεστάτην παράδοσιν τῆς Ὁρθοδοξίας, φύλαξ τῆς ὁποίας ὑπῆρξε καί ὑπάρχει. Κεντρικόν στοιχεῖον τῆς κληρονομίας αὐτῆς εἶναι ἡ λειτουργική παράδοσις καί ἡ εὐτακτος τέλεσις τῆς θείας λατρείας. Τό Πατριαρχεῖον μας ἀποδίδει μεγάλην σημασίαν εἰς τήν «ὁμοιόμορφον, εὐσχήμονα καί ἄμεμπτον τέλεσιν τῶν ἱερῶν μυστηρίων καί Ἀκολουθιῶν τοῦ νυχθημέρου» Ἡ λειτουργική τάξις ἀποτελεῖ θεολογικὴν γλῶσσαν, διά τῆς ὁποίας ἐκφράζεται ὁ πυρὴν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καί εὐσεβείας. Δικαίως εἴμεθα ὑπερήφανοι διά τήν λειτουργικὴν μας παρακαταθήκην τήν ὁποίαν ὀφείλομεν νά τηρῶμεν καί νά προσέχωμεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ.

Ὁ ἱερώτατος Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Μάξιμος θά εἰσηγηθῇ τό θέμα «Κανονικὴ εἰσπήδησις διά τῶν Μέσων Γενικῆς Ἐνημερώσεως». Κατανοεῖτε, Τιμιώτατοι ἀδελφοί, ὅτι αἱ τεχνολογικαὶ ἐξελίξεις δέν εἶναι ἄνευ ἐπιπτώσεων ἀκόμη καί εἰς τόν χῶρον τῆς κανονικῆς λειτουργίας τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ «εἰκονικὴ πραγματικότης» ἐπηρεάζει τήν πραγματικότητα. Τό «εἰκονικόν», καί εἰς τόν χῶρον εἰς τόν ὁποῖον ἀναφερόμεθα, δέν εἶναι ἀνώδυνον, οὔτε οἱ χρήσται, ἐφ' ὅσον παραβιάζονται ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαί, εἶναι δυνατόν νά μή ἐλεγχθοῦν.

Καί εἰς τήν τρίτην συνεδρίαν τῆς Συνάξεως, μέ τίτλον «Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ», τό ζήτημα τοῦ συγχρόνου τεχνολογικοῦ πολιτισμοῦ ἔχει ἄμεσον παρουσίαν, κατ' ἐξοχήν εἰς τήν ὁμιλίαν τοῦ εἰδήμονος εἰς τάς νέας τεχνολογίας Ἱερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. Μακαρίου, μέ θέμα «Τεχνητή Νοημοσύνη καί Ἐκκλησία», ἀλλά καί ἀναφορικῶς πρός τήν θεματικήν «Νεολαία καί Ἐκκλησία» περί τῆς ὁποίας θά εἰσηγηθῇ ὁ Ἱερώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Φιλόθεος.

Χωρίς ἀμφιβολίαν, ὁ κόσμος μας μεταβάλλεται μέ ἱλιγγιώδεις ρυθμούς. Αἰτία τῶν ἐντυπωσιακῶν ἀλλαγῶν εἶναι ἡ σύγχρονος ἀλματώδης ἀνάπτυξις τῆς τεχνολογίας, γεγονός τό ὁποῖον συγκροτεῖ τήν μεγαλυτέραν παγκόσμιον πολιτισμικήν ἐπανάστασιν εἰς τήν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ τεχνολογία δέν εἶναι σήμερον ἀπλῶς χρήσις τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων διά πρακτικούς σκοπούς, ἀλλά ἔχει καταστή ὁ «λόγος», καί τό «νόημα» τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως καί, ὡς ἔχει λεχθῇ, «κρατάει σήμερα τό κλειδί σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς ζωῆς: τήν ἐπιστήμη, τήν πολιτική, τήν οἰκονομία, τήν ἰατρική κ. λπ.. Οὐδεὶς δύναται νά τήν ἀγνοήσῃ, χωρίς νά τιμωρηθῇ μέ ἀφανισμό. «Θά ἦτο ὡσάν νά ἀρνούμεσθε τήν ἀναπνοή», σημειώνει σύγχρονος στοχαστής. Ὅντως, ἡ τεχνολογία εἶναι ἡ «μεγάλη δύναμις» τῆς ἐποχῆς μας, αἱ εὐεργεσίαι τῆς ὁποίας εἶναι ἀδύνατον νά ἀμφισβητηθοῦν. Τό αὐτό ἰσχύει βεβαίως καί διά τάς ἀρνητικές διαστάσεις της.

Ζῶμεν τήν κυριαρχίαν τῶν μηχανῶν καί τῆς μηχανιστικῆς νοοτροπίας εἰς τήν ζωήν μας, τήν ὑποδούλωσιν εἰς τεχνητάς ἀνάγκας, τήν ἀλλοίωσιν τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων καί ἄλλας ἀλλοτριώσεις. Ἡ τεχνολογία ἔχει αὐτονομηθῇ ἀπό τόν ἄνθρωπον, δέν εἶναι θεραπαινίς του, ἀλλά «παντοδύναμος θεά», ἡ ὁποία ζητεῖ ἀπό αὐτόν ἀπόλυτον ὑπακοήν εἰς τά κελεύσματά της. Ἀποθεώνεται ἡ «πληροφορία», ἡ ὁποία ἀποκτᾷ μεταφυσικήν αἵγλην. Τά πανίσχυρα ἠλεκτρονικά μέσα ἐπικοινωνίας δέν μεταδίδουν ἀπλῶς πληροφορίας, ἀλλά κατευθύνουν τάς ἐπιθυμίας καί τάς ἀνάγκας μας, ἐπηρεάζουν τόν ἀξιολογικόν προσανατολισμόν μας, διαβρώνουν σύμβολα καί παραδόσεις αἰώνων. Εὐκόλως ταυτίζομεν πλέον τήν πρόοδον μέ τήν πρόοδον τῆς τεχνολογίας, λησμονοῦμεν ὅτι τά μεγαλύτερα προβλήματα μας δέν εἶναι τεχνικῆς φύσεως καί δέν προκύπτουν ἀπό τήν ἔλλειψιν πληροφοριῶν. Ἡ ἐγκληματικότητα, ἡ πεῖνα καί ἡ κοινωνική ἀδικία, ὁ φανατισμός καί ἡ σύγκρουσις τῶν πολιτισμῶν δέν ὀφείλονται εἰς τεχνικούς λόγους οὔτε ἀντιμετωπίζονται μέ τήν πληροφορικήν. Εἶναι ἐπίσης ἐμφανές ὅτι ἡ ἐπιστημονική πρόοδος καί ἡ ἀνάπτυξις τῆς τεχνολογίας δέν ἀπαντοῦν εἰς τά βαθέα ὑπαρξιακά ἐρωτήματα τοῦ ἀνθρώπου, οὔτε βεβαίως καταργοῦν αὐτά τά ἐρωτήματα. Ἡ τεχνητή νοημοσύνη φαίνεται ὅτι ἀποτελεῖ τήν αἰχμήν τοῦ δόρατος τῆς τεχνοκρατίας. Ἀναμένομεν μέ πολύ ἐνδιαφέρον τήν εἰσήγησιν τοῦ ἁγίου Αὐστραλίας.

Ὅλοι γνωρίζομεν τήν ἀγάπην τῶν νέων διά τά θαύματα τῆς συγχρόνου τεχνολογίας καί τήν εὐχέριαν μέ τήν ὁποίαν χειρίζονται τάς μαγευτικάς μηχανάς της. Ἡ μέριμνα διά τήν νεότητα εὐρίσκετο ἀνέκαθεν εἰς τό κέντρον τῆς ποιμαντικῆς μερίμνης τῆς Ἐκκλησίας, καί αὐτό ἰσχύει καί διά τήν ἐποχήν μας. Μεθ' ἱκανοποιήσεως διαπιστοῦμεν ὅτι εἰς τάς Ἐπαρχίας τοῦ Θρόνου ἐκτυλίσσονται διάφοροι πρωτοβουλίαι καί δράσεις ἐν τῷ πνεύματι μιᾶς «διαλεγομένης ποιμαντικῆς», ἐνός διαλόγου μέ τούς νέους, εἰς τόν ὁποῖον ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία τούς προσεγγίζει, τούς ἀκούει πρὶν νά ὁμιλήσῃ, τούς καλεῖ νά ὑπερβοῦν τήν ταύτισιν τῆς θρησκευτικῆς πίστεως μέ συντηρητισμόν καί ἀδιαφορίαν διά τήν ζωήν καί ὑπενθυμίζει εἰς αὐτούς ὅτι ἔχουν τό προνόμιον νά εἶναι φορεῖς τῆς ὁλοφώτου Ὁρθοδόξου Παραδόσεως, τῶν τιμαλφῶν ἀξιῶν, τάς ὁποίας πρέπει νά ἀνακαλύψουν, νά βιώσουν, νά ἐφαρμόσουν καί νά ὑπερασπισθοῦν.

Ἐχομεν τήν πεποίθησιν, ἐπιβεβαιουμένην συνεχῶς διά τῶν συζητήσεών μας μέ νέους καί νέας ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ νεολαία προσεγγισθῇ μέ ἀγάπην, κατανόησιν καί πνεῦμα ἀλληλεγγύης, ὅχι μόνον ἀνταποκρίνεται, ἀλλά ἀποκαλύπτει δημιουργικάς δυνάμεις ἐντυπωσιακάς, τάς ὁποίας θαυμάζομεν. Παρά τά περί τοῦ ἀντιθέτου θρυλούμενα, τάς δῆθεν ὡς ἐπιστημονικῶς τεκμηριωμένas ἀληθείας, ἡ νεότης εἶναι μία ἰδιαιτέρως «θρησκευτική» περίοδος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, μέ πολλές μεταφυσικάς ἀναζητήσεις, πολλήν «ἐλπίδα» καί ἀναμονήν ἐνός νέου κόσμου χωρίς ἀδικίαν, βίαν καί πόνον, ὁ ὁποῖος ἐν τέλει εἰκονίζει τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, «καινοῦς οὐρανούς καί γῆν καινήν... ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ» (Β' Πέτρ. γ', 13).

Ἡ Μετριότης ἡμῶν ἐντυπωσιάζεται συχνάκις ἀπό τό γεγονός ὅτι οἱ νέοι καί αἱ νέαι μᾶς διδάσκουν μέ τάς εὐαισθησίας των, μέ τάς ιδέας καί τάς δράσεις των, μέ τό φωτεινόν παράδειγμά των. Διαπιστοῦμεν καθημερινῶς ὅτι ἐπιδεικνύουν μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον ἀπό τοὺς ἐνήλικας διά τήν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί διά τά κοινωνικά προβλήματα. Ἡ συνάντησις μέ τοὺς νέους μᾶς ἐπιφυλάσσει πάντοτε χαράν καί ἐκπλήξεις.

Ἡ Ἐκκλησία μας καλεῖ τοὺς νέους καί τάς νέας νά ἐνταχθοῦν ἐνσυνειδήτως καί ἐνεργῶς εἰς τήν ζωὴν της, νά εἶναι ἄνθρωποι μέ ἀνοικτοὺς ὀρίζοντας, οἱ ὁποῖοι θά μαρτυροῦν μέ τήν ζωὴν των ὅτι ἐν Χριστῷ «ἦλθεν ἡ ἀλήθεια καί παρέδραμεν ἡ σκιά». Ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει ὅτι ἡ χριστιανική καλή μαρτυρία εἶναι ἀδύνατον νά δοθῇ ἀπό ἀνθρώπους ἐσωστρεφεῖς καί ἀδιαφόρους διά τόν συνάνθρωπον καί τόν κόσμον.

Ἡ Δ' Συνεδρία τῆς Συνάξεώς μας ἔχει τίτλον «Ἐκκλησία καί Γεωπολιτικά Ζητήματα». Ἀναμένομεν τήν εἰσήγησιν τοῦ Ἐντιμολογιωτάτου Καθηγητοῦ κ. Γεωργίου - Στυλιανοῦ Πρεβελάκη, μέ θέμα «Ὁ Ῥωσικὸς Κόσμος», ἐπίκεντρον καί ὄργανον τῆς ρωσικῆς γεωπολιτικῆς στρατηγικῆς». Ὁ αἵματηρός πόλεμος εἰς τήν Οὐκρανίαν, μετὰ τήν εἰσβολήν τῆς Ρωσικῆς Ὁμοσπονδίας εἰς τό ἔδαφός της, συνεχίζεται, μέ ἰδεολογικὴν κάλυψιν διά τῆς θεωρίας τοῦ «Ρωσικοῦ Κόσμου», ἡ ὁποία μάλιστα στηρίζεται καί εἰς ἐκκλησιαστικάς διεκδικήσεις. Τό Πατριαρχεῖον Μόσχας μετατρέπεται εἰς ἐγκόσμιον καθίδρυμα, τό ὁποῖον λειτουργεῖ πλέον ἐπὶ τῇ βάσει ἀρχῶν, ξένων πρὸς τήν ταυτότητα τῆς Ἐκκλησίας. Τοιοῦτοτρόπως, ἡ Ἐκκλησία καθίσταται, ἰδίᾳ βουλήσει, ἐργαλεῖον προωθήσεως κρατικῶν συμφερόντων. Τό γεγονός ὅτι ἐδόθη εἰς τόν Ἐντιμολογιώτατον Πρεβελάκην μία ὥρα διά τήν εἰσήγησιν, καθὼς καί μία ὥρα διά τήν συζήτησιν, ἀποδεικνύει τήν σημασίαν τήν ὁποίαν ἀποδίδομεν εἰς τήν θεματικὴν, καθὼς καί τάς πολλές προσδοκίας μας ἀπὸ τήν παρέμβασίν του.

Ἡ θεματικὴ τῆς Ε' καί τελευταίας Συνεδρίας τῆς Συνάξεώς μας εἶναι «Ὁρθόδοξος Μοναχισμός καί Ἱεραποστολή». Εἰς τήν «Ὁρθόδοξον ἱεραποστολήν εἰς τοὺς Ἀντίποδας» θά ἀναφερθῇ ὁ Ἱερώτατος Μητροπολίτης Νέας Ζηλανδίας κ. Μύρων. Ἡ φύσις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀποστολική καί ἱεραποστολική. Καλούμεθα νά

μεταφέρωμεν «ρήματα ζωῆς αἰωνίου» (Ίωάν. στ', 68) εἰς τόν κόσμον καί εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, ἐνθυμούμενοι πάντοτε ὅτι εἴμεθα ἐπίσκοποι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς Ἐκκλησίας ἡ ὁποία ἐξήγγειλε *urbi et orbi* τό Εὐαγγέλιον τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας καί συνέβαλεν εἰς τήν διαμόρφωσιν τῆς πνευματικῆς ταυτότητος πολλῶν λαῶν, μέ παράλληλον διάσωσιν καί ἐμπλουτισμόν τῶν πολιτισμικῶν των παραδόσεων. Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἐφήρμοσεν αὐτά τὰ ὁποῖα διεκήρυξε μετ' ἐμφάσεως ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας: Τό ἀποστολικόν ἔργον καί ἡ ἐξαγγελία τοῦ Εὐαγγελίου, γνωστή ὡς ἱεραποστολή, ἀνήκουν εἰς τόν πυρῆνα τῆς ταυτότητος τῆς Ἐκκλησίας, ὡς διαφύλαξις καί τήρησις τῆς ἐντολῆς τοῦ Κυρίου 'Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη' (Ματθ. κη', 19). Εἶναι ἡ πνοή ζωῆς, τήν ὁποίαν ἐμφυσᾷ ἡ Ἐκκλησία εἰς τήν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων καί ἐκκλησιοποιεῖ τόν κόσμον διὰ τῶν ἐκασταχοῦ νεοπαγῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν. Ὑπό τό πνεῦμα αὐτό, οἱ ὀρθόδοξοι πιστοί εἶναι καί ὀφείλουν νά εἶναι ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἡ ἀποστολή αὕτη πρέπει νά ἐκπληροῦται ὄχι ἐπιθετικῶς, ἀλλ' ἐλευθέρως, ἐν ἀγάπῃ καί ἐν σεβασμῷ πρὸς τήν πολιτιστικὴν ταυτότητα ἀτόμων καί λαῶν» (Ἐγκύκλιος, § 6).

Αἱ τελευταῖαι τρεῖς εἰσηγήσεις τῆς Συνάξεως εἶναι ἀφιερωμέναι εἰς τόν Ὁρθόδοξον μοναχισμόν. Ὁ Ὀσιολογιώτατος Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Essex Ἀρχιμανδρίτης κ. Πέτρος θά ἀναφερθῇ εἰς τόν «Μοναχισμόν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ εἰς τόν 21ον αἰῶνα», ὁ Ὀσιολογιώτατος Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου Ἀρχιμανδρίτης κ. Πέτρος θά ὁμιλήσῃ μέ θέμα «Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία καί τό Ἀγιώνυμον Ὅρος», ἐνῷ ἡ Ὀσιωτάτη Ἡγουμένη τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μικροκάστρου κ. Θεολογία θά παρουσιάσῃ εἰσήγησιν περὶ τῆς «Δυναμικῆς τοῦ γυναικείου μοναχισμοῦ εἰς τόν 21ον αἰῶνα».

Ὁ μοναχισμός εἶναι σάρξ ἐκ τῆς σαρκός τῆς Ἐκκλησίας, δυναμική ἔκφρασις τῆς ἀσκητικῆς ὑφῆς καί τῆς ἐσχατολογικῆς ὁρμῆς τῆς ζωῆς της. Ἀφιερωμένοι ψυχῇ τε καί διανοίᾳ καί σώματι εἰς τόν Χριστόν, «ξένοι καί πάροικοι τῶν ἐνταῦθα», «τάς νύκτας ἡμέραν ποιοῦντες, ἐν εὐχαριστίαις καί ψαλμωδαῖς διάγοντες», «τά ἄνω ζητοῦντες», κρούουν οἱ μονασταί μετ' ἐπιμονῆς καί ὑπομονῆς τήν πύλην τῆς αἰωνίου Βασιλείας, κατὰ τό Κυριακόν λόγιον «πᾶς ὁ αἰτῶν λαμβάνει καί ὁ ζητῶν εὕρισκει καί τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται (Ματθ. ζ', 8).

Εἶναι χαρακτηριστικόν ὅτι ἀναρίθμητοι πιστοί εὕρискουν εἰς τὰς ἱεράς μονάς ἀπαντήσεις εἰς τὰς ὑπαρξιακάς των ἀναζητήσεις, παρηγορίαν καί ἀνάπαυσιν, ἀνακαλύπτουν τήν ἀλήθειαν τῆς ἀφιερωμένης εἰς τόν Χριστόν ζωῆς, τῆς προσευχῆς καί τῆς θείας λατρείας, τοῦ σεβασμοῦ τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ καί τοῦ νοήματος τῆς εὐχαριστιακῆς χρήσεώς της. Ὁ μοναχισμός συνέβαλεν εἰς τήν δημιουργίαν ὑψηλοῦ πολιτισμοῦ θεογνωσίας καί ἀνθρωπογνωσίας, κοινότητος τοῦ βίου, θεολογίας καί ἐνθέου σοφίας, τῶν θαυμάτων τῆς δοξολογικῆς τέχνης, τῆς ἀγιογραφίας, τῆς ὑμνογραφίας, τῆς ψαλτικῆς καί τῆς ναοδομίας. Ὄντως, μία ζῶσα

Ἐκκλησία χωρίς μοναστάς εἶναι ἀδιανόητος.

Ὁ Ὁρθόδοξος μοναχισμός, ἀνδρῶς ἢ γυναικείος, ὅπου καί ἂν ἀσκῇται θεοπρεπῶς, ἐκπροσωπεῖ τό αὐτό πνεῦμα τῆς σταυροαναστασίμου ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας, τῆς ἐκκοπῆς τοῦ ἰδίου θελήματος, τῆς ταπεινοφροσύνης καί τῆς ὑπακοῆς, τῆς ἀφοσιώσεως εἰς τό «ἔν, οὗ ἐστι χρεία», εἰς τόν Θεόν καί τήν τήρησιν τῶν οὐρανίων προσταγμάτων Του. Οἱ μοναχοί καί αἱ μοναχαί ἀποτελοῦν σέμνωμα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἰερώτατοι καί Θεοφιλέστατοι ἀδελφοί,

Ὡς εὖ παρέστητε εἰς τήν Πόλιν μας, τήν ἰδικήν σας Πόλιν, κομίζοντες ἕκαστος τήν ἐμπειρίαν τοῦ διαποιμαινομένου ὑπ' αὐτοῦ χριστωνύμου πληρώματος. Χαιρόμεθα, διότι θά ἔχωμεν τήν εὐκαιρίαν νά παρακολουθήσωμεν ἐμπεριστατωμένας εἰσηγήσεις, νά συζητήσωμεν, νά συμπνευματισθῶμεν, νά ἐμπνευσθῶμεν καί νά ἐνισχυθῶμεν ὄχι μόνον ἀπό τάς ιδέας καί τάς προτάσεις αἱ ὁποῖαι θά διατυπωθοῦν, ἀλλά καί ἀπό τήν ἐκ τοῦ σύνεγγυς πρόσωπον πρὸς πρόσωπον κοινωνίαν, ἀπό τόν λόγον ὡς διάλογον, πού πάντοτε εἶναι πηγή ἀποκαλύψεων.

Προφανέστατα, οὐδεμία περίοδος εἰς τήν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξεν εἰδυλλιακή καί ἀνέφελος. Σήμερον εἴμεθα ἀντιμέτωποι μέ μεγάλας παγκοσμίους ἐξελίξεις καί προκλήσεις, ἐνώπιον τῶν ὁποίων δέν ἐπιτρέπεται νά σιγήσωμεν. Ὁ δέ λόγος τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς θεολογίας, ὡς λόγος περί τοῦ Θεοῦ, τοῦ «ἀεί ὑπέρ ἡμῶν», εἶναι ἐν ταύτῳ λόγος περί τοῦ ἀνθρώπου, περί τῆς ἐπιγείου ζωῆς καί τῆς αἰωνίου προοπτικῆς του.

Ἡμεῖς οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας εἰς τήν ἱεράν ἀποστολήν μας ἀντλοῦμεν ἱκμάδα καί κατεύθυνσιν ἀπό τήν εὐχαριστιακὴν ἐμπειρίαν, κατ' ἐξοχήν ὡς προεστῶτες τῆς εὐχαριστιακῆς συνάξεως καί ἔχοντες τήν πρώτην εὐθύνην διὰ τήν εὐχαριστιακὴν πραγμάτωσιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐδῶ εὐρίσκεται καί ὁ πυρὴν τῶν ἀπαντήσεων εἰς τὰ σύγχρονα προβλήματα. Δέν πρόκειται βεβαίως περί ἐτοιμῶν λύσεων, τύπου συνταγῆς, ἀλλά περί θεοσδότων ἀρχῶν καί ἀξιῶν, αἱ ὁποῖαι πρέπει νά μετατραποῦν εἰς μήνυμα καί μαρτυρίαν περί τῆς ἀληθοῦς ἐν Χριστῷ ἐκκλησιοτραφοῦς ἐλευθερίας καί περί τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος ἐκ Χριστοῦ εἰς Χριστόν. Αὐτό ἀπαιτεῖ καί θεολογικὴν ἐργασίαν, πέραν τῆς ἐμπειρικῆς καί χαρισματικῆς θεολογίας, τῆς πράξεως ὡς «ἐπιβάσεως τῆς θεωρίας». Ἡ ποιμαντικὴ στηρίζεται εἰς αὐτάς τάς δύο πτυχάς τῆς θεολογίας, καί ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, δέν εἶναι ποτέ «ἀθεολόγητος».

Μετά τοιούτων σκέψεων καί αἰσθημάτων, περαίνομεν τόν λόγον, δοξάζοντες τόν πάνσοφον, πανάγαθον καί παντευεργέτην ἐν Τριάδι Θεόν, τόν ἀξιώσαντα πάντας ἡμᾶς τῆς χαρᾶς καί εὐφροσύνης αὐτῆς τῆς Συνάξεως, εὐχαριστοῦντες δέ καί αὐθις πάντας ὑμᾶς διὰ τήν συμμετοχήν σας, κατασπαζόμεθα ὑμᾶς φιλήματι ἀγίῳ,

ἀναφωνοῦντες τό «Τί ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ περί πάντων ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν».

© PHOTOS: GOA/Dimitrios Panagos